

GROENE CLUB

De eerste stappen

STARTGIDS VOOR
VERDUURZAMEN

PRAKTISCHE TIPS

GLUREN BIJ
DE BUREN

SUBSIDIES

START VANDAAG

ENERGIE
TRAINER

ENERGIE TRAINER

Wat en wie is de Energietrainer?

De Energietrainer helpt clubs met verduurzamen. Hij laat bestuurders en leden van verenigingen in Nederland zien wat er mogelijk is op het gebied van duurzaam verwarmen, douchen en ventileren. De rol van de slimme warmtepomp staat daarbij centraal. Verwarmen met warmtepompen levert niet alleen voordeel op voor de clubkas en de leden, maar ook voor het milieu.

Al een aantal jaren is John Williams de Energietrainer. Naast dat John bekend is van tv-programma's, is hij ook een echte liefhebber van het spelletje voetbal en heeft een groot groen hart. De functie van Energietrainer bij Mitsubishi Electric en de KNVB past John dan ook als een jas. In die rol bezoekt en inspireert hij amateurverenigingen om te verduurzamen en zuiniger om te springen met energie. Vanzelfsprekend schuwt John daarbij een flinke dosis voetbalhumor niet.

De uitdaging van duurzaam

De geur van vers gemaaid gras, het geluid van een tennisbal die het net schampt of de Hollandse hits die klinken uit de boxen van de kantine. Herkenbaar voor iedereen die regelmatig een sportvereniging in de buurt bezoekt.

Sportverenigingen zijn onmisbaar voor het welzijn en de gezondheid van ons land. Tegelijkertijd is het besturen van een sportvereniging steeds complexer en tijdrovender. Twee van de belangrijkste uitdagingen zijn misschien wel het beheersbaar houden van energiekosten en verduurzamen van de verenigingen.

In dit praktische E-Book gaan we hier dieper op in. Zo geven we concrete oplossingen en praktijkvoorbeelden. Het gaat jullie zeker helpen met energie besparen en verduurzamen op de vereniging.

Veel succes!

John Williams
Energietrainer Mitsubishi Electric

Veel te winnen met energie verduurzamen

Essentieel voor de continuïteit van de vereniging

Een gemiddelde sportvereniging is tienduizenden euro's per jaar kwijt aan energiekosten. De verwachting is dat dit alleen maar gaat stijgen. De energiekosten geheel doorbelasten aan de leden is in veel geval niet mogelijk. Dat maakt beheersbaar houden van de energiekosten essentieel voor de continuïteit van verenigingen. Daarnaast is er een groeiend besef dat we met elkaar verantwoordelijk zijn voor het leefbaar houden van de planeet. Zowel overheid als het grote publiek verwachten dat sportvereniging werk maken van verduurzamen. Dit zal waarschijnlijk allemaal niet onbekend klinken. Het goede nieuws is dat verenigingen er niet alleen voor staan. Zo is er bijvoorbeeld De Groene Club van de KNVB en reikt Mitsubishi Electric de helpende hand.

Clubexperts van Mitsubishi Electric helpen je op weg

Mitsubishi Electric is de ervaren en toegankelijke partner voor alle duurzame energie uitdagingen. Als wereldwijd marktleider op het gebied van warmtepompen kan Mitsubishi Electric elke sportvereniging perfect adviseren. Daarvoor zijn in alle regio Clubexperts beschikbaar. De Clubexpert helpt clubs en installateurs allereerst om de meest efficiënte duurzame energieoplossingen in kaart te brengen. Diverse onderwerpen komen aan bod; van haalbaarheid tot terugverdientijd. Om deze desgewenst in een volgende fase samen te realiseren. De Clubexperts staan klaar voor jouw bestuur om alle vragen en mogelijkheden te bekijken. Via de Energietrainer.nl kun je vandaag nog contact opnemen met de Clubexpert uit jouw regio.

Samen werken aan een toekomst voor het voetbal

Duurzaamheid is meer dan een warmtepomp of zonnepanelen op het dak. Het is een investering in de toekomst van onze planeet én van het voetbal. In verenigingen waar ook over 50 jaar nog kinderen trainen, ouders zich inzetten en jeugdvrienden elkaar weer tegenkomen. Samen met De Groene Club en onze duurzaamheidspartner Mitsubishi Electric helpen we verenigingen vooruit. Met slimme oplossingen die zorgen voor lagere kosten én een kleinere ecologische voetafdruk. Denk aan ledverlichting, isolatie en energiezuinige installaties. Maar ook aan bewustwording, betrokkenheid en eigenaarschap binnen de club. We benutten de kracht van het voetbal voor iets groters dan het spel alleen. Want wie nú duurzaam kiest, zorgt ervoor dat we samen kunnen blijven voetballen. Vandaag, morgen en voor de generaties die volgen.

Thomas Degen

Programmamanager Duurzaamheid KNVB

Zuid-Holland en Zeeland

Ricardo Meijer

Wordt warm van clubs vooruit helpen die willen starten met verduurzamen

Utrecht, Gelderland en Overijssel

Peter Muizebelt

Krijgt energie van de samenwerking met gepassioneerde clubmensen en vrijwilligers

Noord-Brabant en Limburg

Dirk Brouns

Geniet van de afwisseling van verschillende sporten en de specifieke duurzame uitdagingen

Groningen, Friesland, Flevoland en Drenthe

Gert Veurink

Zet clubs op voorsprong door de beste opties en mogelijkheden optimaal te laten samenspielen

Noord-Holland

Daan Bakker

Ziet het vinden van de beste oplossing voor de club als een wedstrijd die je samen wil winnen

Maak direct een afspraak met de Clubexpert uit jouw regio

 MITSUBISHI ELECTRIC
WARMTEPOMPEN & AIRCONDITIONERS

Duurzaamheidspartner van:

Begin vandaag met energie besparen

Minder energie verbruiken is altijd goed voor zowel clubkas als milieu. Bijvoorbeeld door de verwarming in de kleedkamers lager te zetten of de douches te voorzien van timers. Dit zijn maatregelen die weinig geld kosten en direct resultaat opleveren. Op Energietrainer.nl lees je alles over diverse effectieve energiebesparende maatregelen voor verenigingen.

Verduurzamen gaat een stapje verder. Denk aan dubbel glas of de aanschaf van een warmtepomp. Dit vraagt om een grotere investering. Daarentegen zijn er veel subsidiemogelijkheden. Waardoor het kostenplaatje in veel gevallen een stuk aantrekkelijker wordt. Hoe en waarmee te beginnen verschilt per vereniging.

De positieve energie van samenwerking

Elke keer als ik op het sportveld sta weet ik het weer: sport geeft me energie en is gezond. Als experts vinden wij dat de energie die sporters nodig hebben, ook gezond moet zijn. Of beter gezegd; duurzaam. Zowel voor de sporters zelf als de wereld om ons heen. Enkele jaren geleden heeft de KNVB de verduurzaming van het voetbal aan het rollen gebracht. Alle reden om ons als Duurzaamheidspartner te verbinden aan de grootste sportbond van Nederland. Het brengt mij en mijn collega's dicht bij de clubs en geeft inzicht in de gewenste oplossingen. De positieve energie die ik krijg van de samenwerking met talloze clubs in het land is voor mij onbetaalbaar.

Arjen de Jong
algemeen directeur
Alklima / Mitsubishi Electric Nederland

De grootste energie uitdagingen voor clubs

Wat weerhoudt verenigingen ervan om werk te maken van energiebesparende maatregelen en verduurzamen?

Daarvoor geven bijna alle verenigingen 3 redenen:

- **Gebrek aan tijd en kennis binnen de vereniging**
- **De verwachte hoge kosten die ermee gepaard gaan**
- **De wirwar aan subsidieregelingen**

Ongetwijfeld herkenbaar voor jullie vereniging. Maar vaak makkelijker op te lossen dan je zou denken. Hoe? Dat leggen we graag uit.

ga voor meer tips naar:
energietrainer.nl

 **MITSUBISHI
ELECTRIC**
WARMTEPOMPEN & AIRCONDITIONERS

Duurzaamheidspartner van:

Objectief en helder inzicht in de mogelijkheden

Vandaag komt er flink wat af op sportverenigingen. Het is logisch dat je als bestuur niet overal aan toe komt. Bovendien vraagt een onderwerp als energie kennis van zaken. Het begint met de belangrijkste vraag:

Wat willen jullie bereiken met verduurzamen op de club?

Voor een goed antwoord is inzicht in de huidige situatie essentieel. Gelukkig kan de Clubexpert jullie vereniging veel werk uit handen nemen. Door op basis van de huidige situatie een onafhankelijke energiescan te maken. Dat scheelt jullie club tijd en geeft op een toegankelijke manier inzicht in mogelijkheden en oplossingen.

Geen onzekerheid over terugverdientijd

Praktisch alle verenigingen die twijfelen over verduurzamen, hebben vragen over de terugverdientijd. Logisch; want het gaat vaak over grote bedragen en besparingen die per club verschillen. De Clubexpert kan exact voorrekenen wat de terugverdientijd is van elke investering in verduurzaming van de energie. Zo kun je een gedegen afweging maken welke stappen voor jullie club de beste en meest verantwoorde zijn. Zo weet je direct waar je aan toe bent en wat de investeringen opleveren. Een geruststellende gedachte.

"Verduurzamen van energie is complex. Bovendien gaan de ontwikkelingen razendsnel. Die kennis zat niet bij ons. Daarom hebben we een onafhankelijk adviseur in de arm genomen. Dat heeft ons zowel rust als de beste oplossing opgeleverd. Van die keuze hebben we geen dag spijt gehad".

Frans ten Tusscher
bestuurslid accommodatie
RKS Neo Borne

"Onze focus lag op een zo laag mogelijke investering vanuit de clubkas. Dankzij een mooie sponsorbijdrage en optimaal profiteren van de subsidies, is dat gelukt. Het verlaagt de terugverdientijd van verduurzaming en maakt het voordeel van vandaag nog concreter".

Jan Wegman
penningmeester voetbal
Excelsior '20 Schiedam

Optimaal profiteren van subsidies

Gelukkig hoeft je de kosten van verduurzamen niet allemaal uit de clubkas te betalen. Er bestaan diverse subsidiemogelijkheden voor verenigingen. Zowel op gemeentelijk, provincie als landelijk niveau. Opgeteld scheelt dat in veel gevallen tienduizenden euro's.

Omdat elke regeling specifieke voorwaarden kent, is het vaak een gepuzzel voor welke regelingen de club en jullie verduurzamingsplannen in aanmerking komen. Dat zorgt er helaas vaak voor dat clubs veel geld laten liggen. Of niet eens aan verduurzamen beginnen omdat ze de kosten te hoog vinden. Ook op het gebied van subsidies geeft de Clubexpert een helder advies op maat. Hij geeft een overzicht van alle regelingen waar jullie club gebruik van kan maken. Ook helpt de Clubexpert bij de aanvraag van de subsidies. Zo ben je er als club van verzekerd dat je optimaal profiteert van de subsidiemogelijkheden.

"Je kunt maar liefst 40% van je duurzame investering terugkrijgen van het Rijk. Voor onze club is dat bijna 30.000 euro. Als je daaraan denkt, is het een minimale investering om een middag te besteden aan het helder in kaart brengen van de diverse subsidieregelingen".

Fred Benner
secretaris
HSV Heiloo

Onderstaand een voorbeeld van de subsidie-mogelijkheden voor een sportvereniging in het Noord-Hollandse Haarlem. Per provincie en plaats kunnen deze verschillen.

LANDELIJK

- DUMAVA-subsidie
- BOSA-subsidie
- ISDE-subsidie
- SDE++ (voor grootverbruikers)

PROVINCIAAL

- Stimuleringslening verduurzaming maatschappelijk vastgoed
- Energiebesparende maatregelen. Geld terug actie
- Haalbaarheidsonderzoek Energie Innovatie

LOKAAL

- Subsidie duurzame sportverenigingsgebouwen van Gemeente Haarlem

Duurzaam en slim: De warmtepomp

Een warmtepomp is een slim apparaat dat energie haalt uit een natuurlijke bron zoals de buitenlucht. Er is dus geen gas voor nodig. De warmtepomp zet de energie vervolgens op een duurzame manier om in nuttige warmte. Denk bijvoorbeeld aan binnen verwarming en warm water. De innovatieve warmtepompen die Mitsubishi Electric levert zijn geschikt om ruimtes te verwarmen, te koelen en warmtapwater te leveren. Dat laatste is bijvoorbeeld nodig om te douchen.

Behalve duurzaam is een warmtepomp ook energiezuinig. Om de energie via de warmtepomp te verplaatsen is maar een beperkte hoeveelheid elektriciteit nodig. Maakt jouw vereniging de combinatie met zonnepanelen; dan ben je praktisch energieneutraal! Maar ook zonder zonnepanelen gaat de energierekening omlaag. Warmtepompen zijn in verschillende varianten leverbaar. Zo is er voor elke specifieke situatie een duurzame oplossing op maat. Van een grote club met veel kleedkamers in aparte gebouwen, tot een kleinere club. Dat maakt de keuze voor de duurzame en energie slimme warmtepomp extra aantrekkelijk.

Maatwerk voor sportaccommodaties

Een sportvereniging heeft bijna altijd drie gebouwfuncties: de kleedkamers, de doucheruimtes en de kantine. Traditioneel voorziet een cv-ketel deze drie functies van warmte. In veel gevallen is dit niet ideaal. Zo betekent dit bijvoorbeeld dat de kleedkamers vaak warmer zijn dan nodig. Wat de vereniging onnodig geld kost. Bij de keuze voor een warmtepomp wordt de energievoorziening voor de drie gebouwfuncties separaat beoordeeld.

Om vervolgens een maatwerk oplossing per functie te realiseren. Waardoor de temperatuur perfect afgestemd is op het gebruik. Zo kun je op basis van het douchegebruik een optimale afstemming realiseren tussen boiler en warmtepomp. Ideaal vanuit comfort en slim vanuit de kosten. Maak een afspraak met een Clubexpert. Hij kan ter plekke de meest ideale opstelling van een klimaatsysteem voor jouw vereniging bepalen. Zo brengt hij onder andere het verbruik van warmtapwater tijdens de piekmomenten in kaart. Inzichten die je club direct vooruit helpen.

KNVB Duurzaamheidspartner

Mitsubishi Electric is de Duurzaamheidspartner van de KNVB. Samen zetten we ons in om het Nederlandse voetbal te verduurzamen en gasloos te maken. Dat maakt het een samenwerking met meerwaarde voor elke clubkas en een schone toekomst voor ons allemaal.

Mitsubishi Electric is eveneens partner van De Groene Club van de KNVB. Een onafhankelijke club die verenigingen helpt met verduurzamen op tal van terreinen. De Groene Club bestaat inmiddels uit ruim 1200 amateurverenigingen. Kijk op groeneclub.nl voor meer informatie.

Lees hier meer over
De Groene Club van de KNVB

Start vandaag met verduurzamen

De bal ligt klaar voor jouw club

De eerste stap is de belangrijkste. Zo is het ook met verduurzamen van energie. Hopelijk ben je inmiddels enthousiast om er mee aan de slag te gaan. Of dat je nog een paar vragen hebt over jullie specifieke situatie op de vereniging. Natuurlijk kun je dan altijd contact opnemen met de Clubexpert uit jullie regio.

De bal ligt klaar voor elke club om te verduurzamen. Laten we 'm samen aan het rollen brengen.

Ga vandaag nog naar energietrainer.nl

